

ומשנינן: הרוואה שתיים ביום השמיני ואחת בלילה שלפניו, אור ליום השמיני, איצטריכא ליה.

עיקר חידושו של רבי יוחנן הוא, שאפילו ראה ראייה ראשונה קודם שיצא לשעה הראויה להביא קרבן, אף הוא מביא קרבן נפרד לטהרתו.

וחידושו הוא: כי סלקא דעתך אמינא כאתקפתא [כקושייתו] דרב שישא [בכריתות גרסינן "ששת"] בריה דרב אידי על דברי רבי יוחנן –

דסבירא ליה, הואיל וראייה ראשונה שלו היתה קודם שיצא לשעה הראויה להביא קרבן, יש לדונה כהמשך זיבה ראשונה.

קא משמע לן רבי יוחנן כדרב יוסף, שאמר: כשם שמצאנו בכל זב בעל שלש ראיות, שהראיה הראשונה, אף שאין שם זיבה עליה אלא קרי בעלמא היא, בכל זאת מצטרפת היא אחר כך לשתי ראיות נוספות של זיבה כדי לעשותו זב בעל שלש ראיות, הוא הדין כאן, אף שהראיה הראשונה היתה בלילה, קודם לשעה שיצא לידי חיוב קרבן, והיא היתה אז נחשבת להמשך הזיבה הראשונה, מכל מקום, לאחר מכן היא מצטרפת לשתי הראיות של הזיבה החדשה, והרי זה כמי שראה שלש ראיות של זיבה חדשה.

שנינו במשנה: עבר הרגל ולא הו, אינו חייב

באחריותו. ועל זה נאמר: מעוות לא יוכל לתקון, וחסרון לא יוכל להימנות:

אמר הקשה ליה בר הי חי להלל: (13)

כיצד נאמר שכוונת הכתוב "וחסרון לא יוכל להימנות" הוא על מי שלא חג בזמנו?

האי "להימנות" [וכי צריך היה הכתוב לומר: להימנות]?!

הרי להמלאות מביעי ליה לומר, שהרי מילת הניגוד של "חסרון" הוא "מילוי", ולא "מינוי"?!¹³

אלא, כך הוא ביאור "וחסרון לא יוכל להימנות":

זה שמנוהו חבריו לדבר מצוה, שאמרו לו בוא עמנו, והוא לא נמנה עמהן!

שלא הלך, אלא חיסר עצמו מאותו המנין, ששוב אינו יכול להימנות איתם כדי למלאות את החסרון שהחסיר.

תניא נמי הכי: "מעוות לא יוכל לתקון", זה מי שביטל קריאת שמע של שחרית או קריאת שמע של ערבית.

או שביטל תפלה של שחרית או תפלה של ערבית.⁽¹⁴⁾

זה מביא קרבן נפרד, ולא נקטה הגמרא לשון "שתיים בלילה ואחת ביום" אלא מפני שעל כך דיבר רבי יוחנן.

13. כתבו התוספות שבר הי חי, גר היה, ועל שם

שניתוסף לאברהם ושרה ה"א לשמם [אברם נקרא אברהם, ושרי נקראה שרה], נקרא הוא "בן הי חי", כלומר: בן אברהם ושרה.

14. אגב דנקט גבי קריאת שמע שחרית וערבית